

Lag: "Pigs on the Wing part one"

<https://www.youtube.com/watch?v=GfRWTg61W24>

Gott kvöld góðir áheyrendur. Ég heiti Björgvin Rúnar Leifsson og þetta er þáttur um Pink Floyd.

Árið 1975 festi Pink Floyd kaup á þriggja hæða húsi númer 35 við Britannia Row í Islington hverfinu í London. Tilgangurinn var tvíþættur.

Í fyrsta lagi ætluðu þeir að leigja hljómsveitum tækjabúnað til tónleikahalds en þeir áttu á þessum tíma meira til þess háttar brúks en nokkur önnur bresk hljómsveit. Til að gera langa sögu stutta var eftirspurnin mun minni en þeir áttu von á og að lokum seldi Mason, sem þá var orðinn eini hluthafinn, fyrirtækið til aðila, sem meðal annars sáu um skipulagningu tónleikahalds fyrir Brian Grant og Robbie Williams. Í bók sinni, Inside Out, segir Mason að síðast þegar hann vissi stóð fyrirtækið í miklum blóma og taldi m.a. Pink Floyd meðal viðskiptavina.

Í annan stað vildu meðlimir Pink Floyd eignast sitt eigið hljóðver, sumpart vegna þess að það var að komast í tísku að stórhljómsveitir, svo sem Kinks, ættu eigið hljóðver, en þó fyrst og fremst af þeirri ástæðu að þeir eyddu svo miklum tíma við upptökur í hljóðverum að þeir töldu að þetta væri mun hagkvæmara fyrir þá bæði fjárhagslega en enn fremur einfaldlega til að spara tíma og fyrirhöfn. Þetta hljóðver er enn þá til og heitir Britannia Row Studios. Þar hafa margir listamenn tekið upp plötur, svo sem Kate Bush og Björk Guðmundsdóttir.

Platan "Animals", sem kom út í janúar 1977, var tekin upp í apríl til desember 1976 í Britannia Row hljóðverinu. Stór hluti efnisins á plötunni var þegar til og hafði verið prófað á tónleikum 1974 ásamt efni, sem fór á "Wish You Were Here". Waters, sem nú hafði meira eða minna yfirtekið alla textagerð og lagasmíð, var kominn með nýtt þema, þar sem hann lagði lauslega út af bókinni "Animal Farm" eftir George Orwell, en þar sem Orwell er að gagnrýna stalinisma gagnrýnir Waters kapítalisma og ólíkt bókinni endar platan á að sauðirnir, hin kúgaða alþýða, gerir uppreisn og nær völdum. Þetta varð til þess að verkin breyttu um nöfn. "You Gotta be Crazy" varð að "Dogs", sem eru fulltrúar hinna óðu kapítalista, og "Raving and Drooling" varð að "Sheep" eða áðurnefndum sauðum. Þá bjó Waters til lagið "Pigs (Three Different Ones)", þar sem m.a. spilltir embættismenn fá á baukinn.

Ég sagði hér að ofan að Waters hefði á þessum tímavarki verið búinn að yfirtaka Pink Floyd, þar sem hann var búinn að yfirtaka alla textagerð og mestan hluta lagasmíðanna líka. Þá syngur hann nánast öll lög plötunnar en Gilmour syngur reyndar stóran hluta af "Dogs", en hann er meðhöfundur lagsins. Að mínu mati lauk samvinnutímabilinu með plötunni "Wish You Were Here" og Waters tímabilið tók við en það entist til 1983 með plötunni "The Final Cut". Þá má segja að allt hafi farið í háaloft þar til Gilmour tímabilið hófst 1987 með plötunni "A Momentary Lapse of Reason" en þetta er allt efni síðari þátta.

Ekki eru allir sammála þessu mati. Wikipedia telur Waters tímabilið eingöngu samanstanda af plötunum "The Wall" og "The Final Cut". Mason bendir á í bók sinni að á síðstustu stundu hafi Waters bætt við laginu "Pigs on the Wing" í tveimur hlutum, sem opnuðu og lokuðu plötunni en þið heyrðuð einmitt fyrri hlutann í byrjun þáttarins. Á þessum árum töldu aðdáendur að meðal vörumerkja Pink Floyd væri að opna og loka plötum með sama hljóði, lagi eða stefi, sbr. hjartsláttinn á "Dark Side of the Moon", "Shine on You Crazy Diamond" á "Wish You Were Here", "Pigs on the Wing" á "Animals" og örfáa tóna af lokalaginu "Outside the Wall" í upphafi plötunnar "The Wall". Það sem fæst okkar vissu hins vegar var að með því að bæta "Pigs on the Wing" við í tveimur hlutum á "Animals" var Waters skrifaður fyrir 5 lögum á plötunni en Gilmour aðeins einu en stefgjöld eru greidd í hlutfalli við fjölda laga en ekki lengd þeirra. Mason segir þetta hafi verið meðal þeirra atvika, sem leiddu smám saman til meiri og meiri ágreinings.

Wright sagði í viðtali í bók Mark Blake, "Comfortably Numb — The Inside Story of Pink Floyd" 2008 að það hefði bæði verið erfitt og leiðinlegt að gera "Animals". Þarna hefði Waters verið kominn á þá skoðun að hann væri eini höfundur alls þess sem hljómsveitin léti frá sér fara og án hans væri engin hljómsveit. Þá hélt Wright því fram að Waters hefði látið eigin sjálfsdýrkun fyrst og fremst bitna á honum.

Mason hefur alls ekki þessa upplifun og segist hafa notið þess meir að gera "Animals" en "Wish You Were Here". Þá finnst honum að hljómsveitin hafi gefið meira af sér við gerð "Animals" en "Wish You Were Here", hugsanlega vegna þess að þeim fannst Britannia Row hljóðverið vera á þeirra ábyrgð.

Þá er vert að skoða aðeins afstöðu Gilmour. Í viðtali við Mojo 2008 segir hann að þó að það sé still Waters að ráða hafi hann ekki upplifað að honum hafi verið ýtt til hliðar við gerð "Animals" og bendir á að 90% af verkinu "Dogs" sé eftir hann. Þar sem "Dogs" er lengsta lag plötunnar og tekur nánast heila plötusíðu er það enn fremur hálf platan. Við skulum nú hlýða á þetta ágæta lag, sem að margra mati er meðal því besta, sem Gilmour lét frá sér á Pink Floyd ferlinum en undirstrikar einnig að ekki má vanmeta framlag hljómborðsleikarans þó að hann sé ekki skrifaður fyrir laginu.

Lag: "Dogs"

<https://www.youtube.com/watch?v=9lgOo8yEIPs>

Eins og lagið "Dogs" ber með sér er "Animals" hrárrí plata en bæði "Dark Side of the Moon" og "Wish You Were Here" þrátt fyrir að hið margfræga Pink Floyd sánd skíni vel í gegn á allri plötunni. Þetta er sumpart vegna yfirtöku Waters, sem alltaf vildi hafa tónlistina hrárrí en Gilmour og Wright en enn fremur er platan eins konar andsvar Pink Floyd við pönk bylgjunni, sem þá hafði nýlega haldið innreið sína. Þó að menn eins og Johnny Rotten úr "Sex Pistols" gengju um í bolum, sem á stóð "I hate Pink Floyd" og að margir gagnrýnendur, upprifnir af nýbylgjunni, töluðu um prógressívar rokkhljómsveitir og þá sérstaklega Pink Floyd sem steingerðar risaeðlur buðu meðlimir Pink Floyd pönkið velkomið. Gilmour sagði eitt sinn að þeir hefðu bara gott af því að fá spark í rassinn og Mason sagði eitthvað á þá leið að eins og þeir sjálfir hefði pönkið sprottið upp úr sömu neðanjarðarmenningu í London. Mason gaf reyndar út plötu fyrir pönkhljómsveitina the Damned árið 1977 eftir að "Animals" kom út. Þessi plata, "Music for Pleasure" var tekin upp í Britannia Row hljóðverinu og Mason lætur þess sérstaklega getið í bók sinni að þessir strákar hafi ekki haft miklar áhyggjur af smámunum en hljóðblöndunin tók víst álíka tíma og það tekur Pink Floyd að setja upp hljóðnemana á tónleikum. Þá sagði Mason einhvern tíma á þessum árum að þó að menn vildu að sjálfsögðu ekki að jörðin væri krökk af risaeðlum væri samt mjög gott að þyrma einhverjum þeirra.

Við skulum nú hlýða á lagið "Pigs (Three Different Ones)" eftir Waters en þar er meðal annars textinn "house proud town mouse", sem vísar í Mary Whitehouse og kristilega baráttu hennar gegn ýmsum þjóðfélagshópum eins og hommum og lesbíum.

Lag: "Pigs (Three Different Ones)" https://www.youtube.com/watch?v=gOqblSqx_VI

Það fer ekki á milli mála að mínu mati að textar Waters verða betri og betri með hverri plötu. Gagnrýni hans á Þjóðfélagið er mjög vinstrisinnuð og er hann sérstaklega andvígur hvers konar stríðsrekstri en það hefur skinið í gegn á nánast öllum hans ferli. Bæði hann og Mason komu úr mjög vinstri sinnuðu umhverfi en í nánustu fjölskyldu beggja voru félagar í breska kommúnistaflokknum. Hins vegar verður að segjast eins og er að frá og með "Animals" til "The Final Cut" þróast tónlistin óneitanlega í þá átt að verða eins konar umgjörð um textana í stað þess að textarnir séu fylling við tónlistina og þetta var Gilmour afar ósáttur við. Þessar löngu textalínur Waters eru mjög áberandi í laginu "Sheep" en þar er enn fremur farið nokkuð frjálstlega með Davíðssálm nr. 23 sbr. "he maketh me to hang on hooks in high places and converteth me to lamb cutlets". Þetta er enn fremur síðasta lag Pink Floyd, sem er meira en 10 mínútur á lengd.

Lag: "Sheep"

https://www.youtube.com/watch?v=3-oJt_5JvV4

Þegar Pink Floyd auglýstu plötuna og tónleikaferðalag í kjölfar útgáfunnar létu þeir búa til risavaxna blöðru í svínslíki, fylltu hana með helíumi og bundu hana með sterkum stálvír yfir kolaorkuverinu fræga í Battersee Park nálægt Viktoríubrautarstöðinni í London. Á plötuumslaginu er mynd af svíninu, sem þeir kölluðu af einhverjum ástæðum "Algie" svífandi yfir hinu löngu aflagða orkuveri. Skömmu eftir myndatöku varð hvöss vindhviða til þess að "Algie" slitnaði frá og sveif yfir London flugumferðarstjórum og flugmönnum til mikillar hrellingar. "Algie" lenti af sjálfu sér á akri í Kent en til er saga af flugmanni, sem ekki þorði að tilkynna um furðuflogið af ótta við að vera talinn fullur í stjórnklefanum.

Tónleikaferðalagið gekk ekki nógu vel að mati hljómsveitarmeðlima þó að viðtökurnar væru mjög góðar. Þeir spiluðu á stórum leikvöngum, oft með lítinn tíma til æfinga á milli. Þá fengu þeir alltaf meira og meira á tilfinninguna að þeir næðu ekki að brúa bilið á milli sín og áhorfenda. Gilmour hefur sjálfur sagt að honum líki mun betur að spila í minni tónleikasölum og skv. Mason hefur Gilmour einnig sagt að honum hafi liðið svo illa á lokatónleikunum að hann hafi fengið það á tilfinninguna að þetta væri endapunktur hljómsveitarinnar. Eins og allar hljómsveitir þráðu meðlimir Pink Floyd að slá í gegn en þeir gerðu það svo rækilega á fyrri hluta 8. áratugarins að í lok þess sama áratugar vissu þeir hreinlega ekki hvert þeir áttu að stefna.

Ég hef hins vegar grun um að engum hafi liðið verr en Roger Waters. Á tónleikunum í Montreal's Olympic Stadium var hópur háværra aðdáenda nálægt sviðinu, sem lét víst vægast sagt ófriðlega og var sífelld að biðja um óskálög. Þegar einn þeirra náði augnsambandi við Waters hrópaði hann "spilaðu "Careful with that Axe", Roger"! Þá var Waters nóg boðið og hann hrækti í átt til aðdáandans.

Þó að þeir viti það ekki enn þann dag í dag hvort hrákinn hitti getum við rétt ímyndað okkur ástandið. Gilmour leið svo illa að hann neitaði að taka þátt í lokalagi tónleikanna en á þessum tíma höfðu þeir þróað með sér sérstakan lokastíl, sem byggðist á því að þeir spiluðu meðan rótarar tæmdu smám saman sviðið þar til síðasti, hljóðfæralausi meðlimurinn gekk af sviðinu. Waters skrifar um þetta atvik á diskum sínum, "Flickering Flame", sem kom út 2002 og er eins konar yfirlit yfir sólóferilinn. Þar lýsir hann tilfinningum sínum þennan örlagaríka dag og hversu hann hefur séð eftir þessu allar götur síðan. Það er skrýtin tilviljun að í textanum við "Dogs" kemur fyrir línan "Who was trained not to spit on the fan" þar sem atvikið átti sér stað eftir að platan kom út. Burtséð frá öllum vangaveltum um þetta atvik leiddi það af sér hluta af þemanu fyrir næstu plötu hljómsveitarinnar, sem að mati margra aðdáenda en þó ekki undirritaðs er besta verk Pink Floyd og verður gerð skil í næstu tveimur þáttum. Við skulum hins vegar hlýða á lokatóna "Animals" í seinni hluta "Pigs on the Wing", þar sem Waters gefur í skyn að þrátt fyrir allt eigi mannkynið sér enn þá einhverja von.

Ég heiti BRL og veit eitthvað þínulítið um Pink Floyd. Ég þakka þeim sem hlýddu og óska ykkur öllum ánægjulegra stunda.

Lag: "Pigs on the Wing part two"

<https://www.youtube.com/watch?v=-whsZmemNcw>